

Inserati se sprejemajo in velja

tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Kolek (štampelj) zneso vsakej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

za pol leta . . . 5 " — "

za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.

za pol leta . . . 4 " 20 "

za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

O vravnani davka.

I.

Preteklo je že skoro 5 let, kar je pričela davkarska komisija svoje delo, in še le zdaj so prišli tarifi v smislu §. 31. postave od 24. maja leta 1868 o vravnani zemljiškega (gruntne) davka, katere podamo mi svojim bralcem v prilogi k današnjemu listu, na beli dan. Tukaj ne moremo preiskavati tega, kako se je to drago večletno delo izgotovilo in čigavo dete je in koga zadene krivda, da se je ta stvar tako dolgo zavlekla.

Razglašeni tarifi se na prvi pogled neizvedenim in ljudem, ki niso vajeni računati, še prav preslabi ne vidijo. Toda gorje deželi, če se ima s to šibo dolga leta kaznovati!

Težnja postave o vravnani davka visi na tem, da se pozve čisti dohodek vseh zemljišč, od katerih se davek plačuje, in da se po primerni enakosti vsakemu zemljiščnemu posestniku po njegovih čistih dohodkih iz posestva davek naloži. Po razglašenem tarifu za Kranjsko je namen in temelj vse postave nemogoč postal, tudi pravo cenilo je nemogoče.

Ne bomo se spuščali v pretresovanje tega, s kakimi sredstvi se je sestavil izdelek in če so se pripomočki po §. 22. postave prav ali napak rabili; vendar moramo opomniti, da se je premalo gledalo na to, da bi se bili po §. 17. postave v cenilnih okrajih potrebni in postavno zapovedani cenilni oddelki nastavili. Ravno tako se §. 18. te postave ni popolnoma zadostilo in komisija se je po marsikaterem napračnem razumljenju dala zapeljati k misli, da malo cenilnih oddelkov in malo razredov

iste obdelovalne vrste doseže isti namen. Temu pa ni tako. Če imam na priliko v enem cenilnem okraju (okrajnem glavarstvu) troje razredovalnih (klasifikatoričnih) oddelkov in za vsak tak oddelk po osem razredov njiv ali travnikov itd., je v tem cenilnem okraju potem 24 razredov dobrôte (bonitête); po razglašenem izdelku pa so se nekateri cenilni okraji le z osmimi, nekateri celó le z dvema razredoma odpravili. Da bo pa cenilo, ki se godi po primerovalni poti, s 24 razredi bolj pravično, kakor z dvema razredoma, to je pač vsakemu jasno.

Okraj ljubljanske okolice, ki meri 101.622 oralov in 1046.17 □ sežnje, je bil najprvo popolnoma v smislu §. 17. po svoji tako različni legi, zemlji, vremenskih in obrtnijskih razmerah v 3 dele razdeljen in sicer: 1. močvirje, 2. suhi in ravni del od močvirja do Save, in 3. gorati del; pa prav čez noč moral se je skrciti v en oddelk v kljub vgovarjanja merodajnih udov komisije, in tako je okolica ljubljanske namesto 24 razredov njiv, travnikov in pašnikov — le 8 ali celo le 5 razredov dobila. Ravno tako se je zgodila pri okrajih ljubljanskega in kamniškega mesta.

Po starem katastru, to se pravi, kakor se do zdaj plačujejo davki, se je vršila cenitev po občinah, in še celo pri teh drobnih cenitvah nahajale so se, kar je priznано, prav velike napake, po katerih je dežela skoro izsrkana bila; kaj bo še le potem, če bodo ti tarifi obveljali in ta način cenjenja v navado prišel!

Poglejmo si na priliko mesto ljubljansko, kjer sta za oddelk „pašniki“ le dva razreda z 2 in 1 gl., v tarif sprejeta. Po katastru meri cenilni okraj mesta ljubljanskega 5910

oralov in 1571 □ sežnje; od teh pride na močvirje 4945 oralov in 552 □ sežnje. Kaj je obdelanega, so mokrotne njive, travniki od dobrih do prav slabih, slabi pašniki, ki so skoro vsi brez vsega prineska ali dobička, slednjič prostori, kjer se reže šota in ki so vse kupce ali podvzetnike na kant spravili. Zidaj naj pa se cenijo pašniki na močvirju po 2 in 1 gl. čistega prihodka od orala! Na mapah so bili zaznamovani in popisani kot travniki ali njive, pa niso ne to ne uno, marveč le pašniki brez koristi. Ker je tu šota pregloboko izrezana ali pa je vsled zanemarjenega posuševanja vnovič stopila voda čez zemljišča, da so zopet močvirna postala, ali jih bo cenilna komisija vpisala kot „nerodovitne“, ali jih vvrstila med pašnike z 2 ali 1 gl. prihodka? Najbrže se bo zgodilo zadnje.

Ravno to preti močvirskim zemljiščem cenilnega okraja mesta ljubljanskega. Ker tu nimamo prostora, da bi o tej stvari obširno govorili, se opozorujemo plačevalci davkov pri pritožbah ali ugovorih (reklamacijah) na sledeče stvari:

1. Vsaka občina in vsako veliko posestvo, ki se hoče pritožiti, se mora vsled oznanila c. k. deželnega predsedništva od 23. jan. 1. 1874, št. 47, najprej v pisarni okrajne cenilne komisije po poročevalcu (referentu) in iz vsakemu odprtih cenilnih izdelkov prepričati, h kateremu cenilnemu oddelku spada dotična občina ali posestvo; dalje je neobhodno potrebno vedeti, v kateri razred dobrôte (bonitête) so vvrsteni glavni kosovi dotičnih njiv, travnikov, pašnikov, gozda itd., — in na kateri podlagi so cenilni tarifi narejeni. — Poročevalec je po državi za-to postavljen, da dare vsaka pojasnila, on naj tudi glavne kosove,

Podlistek.

Mladi Ladis.

(Povest iz sedanjega časa; poslovenil I. S. Gombarov.)

(Dalje.)

XV.

Odkar se je bil Breznikov Tine na sejmu z Ladisom skregal, ni ga bilo nikjer več videti. Nihče, še njegov prijatelj, Završnikov Tone, ni znal, kam je zginil.

Završnikovi so imeli blizo Bolnarjevega vinograda, kjer je zdaj mati Katreja prebivala, tudi majhen vinograd s kočo, zato se je ondi Završnikov Tone večkrat ž njo snidel, in tudi Miciko je videl večkrat tam, kajti žalujoče dekle je rado obiskavalo žalostno mater Katrejo. Ondi v tih samoti, kjer je oko videlo le zelene vinograde, pod njimi temni les, in da ječ zadej sinje gore, kjer uho ni slišalo, nego

enoglasno pa vendar tako prijetno petje ščirčkov ali kako veselo pesem delavcev po vinogradih — ondi je bilo tema žalujočema ženskama laglje pri srcu. Skrb, katera je Katrejo od začetka trla, da bi jo mestne gospe tudi tukaj s svojim obiskovanjem nadlegovale, jo je minula, ker od doma nikoga ni bilo pri njej, kar je pri vinogradu.

Čas je naglo tekel. Nekega večera sedita mati in Micika pred hišo na klopi; solnce je zahajalo in z zadnjimi žarki poljubovalo zapuščajočo pokrajino. Veličastni pokoj je vladal po celem svetu, kterega še je vzviševal prijetni glas zvonov iz farne cerkve.

Takrat je stopil nenadno pred nji Breznikov Tine. In kakošen je bil Tine?! Od nog do glave v vojaški obleki.

„Kaj, ali si k vojakom odšel, Tine?“ vpraša Katreja.

„Da, mati Bolnarica, kaj bi pa tukaj začel?“

Pri teh besedah je tužno pogledal Miciko, ki je svoje oči naglo pobesila.

„Si bil vedno v mestu?“

„Da, oglasil sem se bil k prostovoljcem in koj so me v mestno kosarno poslali; pa toliko časa sem vendar ondi imel, de sem pozvedel po mestu, kaj vaš sin, g. Ladis dela. Ta je lepe reči počenjal!“

„Ali mi misliš povedati, kaj?“

„Ne vstrašite se, mati, čez to, kar bom povedal. On je svojo nevesto, gospodičino Emilijo, nekemu staremu bankerju odkupil.“

„In na borzi je pa z denarji igral in še zdaj igra; in ne bo menda dolgo, da bo vse svoje premoženje zaigral.“

„Moj Bog! Tega sem se že dolgo bala!“

„Grozni švindel, ki se zdaj povsod širi, dobil je tudi njega v svojo oblast. Ladis bi bil rad hitro bogataš, pa bo menda popred berač.“

Mati Katreja je globoko izdihnila in pogledala proti nebu, rekla pa ni nič.

Micika je sedela zraven nje blede in trda kakor mrlič.

„Gospodičina Emilija in njena teta“, nadaljuje Tine, „niste hudobni ženski, le preveč denarja potrebujete. Po zimi ne bote tukaj stanovali, ampak v mestu, da se lahko vdele-

ker je uradno že sestavljal cenitev v smislu §. 36. postave pri razredovanju vsake občine pritoževalcu, če ga praša, naznani in na novi mapi pokaže in tako večkrat nevednemu pritoževalcu priložnost dá, da se more poslužiti svoje postavne pravice. Poročevalci morajo biti o uradnih urah v pisarnicah, da kmet, ki pride daleč, ne pride zastoj. Če je posestnik zavoljo previsoke ceno prisiljen pritožiti se, mora biti pritožba dobro vtemeljena ali podkovaná in na drobno preračunjeno, koliko stane delo ali obdelovanje, gnoj, seme itd., pa tudi, za koliko se pridelek prodá ali koliko znese. Težavno je res skoro vsakemu, tak račun položiti, pa potrebno je to, da se doseže namen in s pritožbo kaj opravi.

2. Po mojem prepričanju so razglašeni cenilni tarifi pri oddelku „njive“, po katerih so za srednje dobrôte, kakor je kraj, rubrike II., III., IV., ali pa III., IV., V., splošno previsoki.

3. Cenilni okraji: Kamnik, okolica ljubljanska, Ljubljana (mesto), Črnomelj, Planina se ne bodo dali nikdar prav ceniti, ker jim manjka postavno pripuščenih in po naravi teh okrajev zahtevanih cenilnih oddelkov.

Travniki. Pri teh je neugodnost pri visoki cenitvi zemljišč srednje dobrôte še večja, čeravno se tudi nekaj prvih razredov več z „višnjem“ narisa. Delo pri travnikih je drago, pridelek negotov, več slabih ko dobrih let, cena pridelka se vsako leto preminja, je skoro v vsakem kraju drugačna.

(Dalje prihodnjič.)

Avstrijsko cesarstvo.

Slovenske dežele. Iz Ljubljane.

4. februarja. — V nedeljo bode imela „Narodna tiskarna“ svoj občni zbor, ki bi bil imel po sklepu zadnjega zbora biti že meseca septembra. Pa zaradi slabega gospodarstva možem upravnega odbora ni bilo mogoče sestaviti vgodne bilance in zato so zbor odlašali, kolikor so najdalje mogli. Slab stan društva razodeva tudi to, da si upravni odbor ne upa z računom in bilanco na dan. §. 26 društvenih pravil namreč veleva, da se imajo letni računi, bilanca in nasvet o razdeljanju dobička pregledati od pregledovalnega odseka in potem **8 dni pred** občnim zborom delničarjem na ogled razpoložiti. G. Klavžar pa je pri zadnjem

žujete balov, koncertov in kar še take ženske potrebujejo. Tu boste samo po letu bivali.“

„Lepe reči, same lepe reči!“

„To je tudi vzrok, zakaj si Ladis toliko prizadeva, da bi ga izvolili za poslanca. Tedaj bo lahko vedno v mestu bival s svojo gospo Milko na ljudske stroške. Zdaj vemo, kam pes tace molí. Šolo podpirati, gasilnico darovati, navdušeno govoriti — to je vse lepo in znamenje domoljubja, pa pri Ladisu ne, on vse to stori zavoljo — ženske, in potem zavoljo — denarja! V mestu se dá prijetniše živeti in lože igrati in špekulirati! Toda Ladis še ni poslanec! V občini še je več mož, razun prilizuna učitelja, ki bodo spoznali, da pri Ladisu ni vse v redu ter ne bodo plesali, kakor bi jim on godel.“

Katreja je bila med tem pripovedovanjem vedno bolj blede. Nagnila je glavo na stran, kakor bi omedlela, a Micika jo je podprla in rekla:

„Tine, ti si hudoben človek; misliš, da mati radi poslušajo tvoje obrekovanje. Ladis je njihov sin, čeravno ne dela vsega po nji-

občnem zboru izrekel željo, da bi se v prihodnje poročilo o društvenem delovanju že 8 dni pred občnim zborom vsakemu delničarju v roke dalo, in g. Graselli je takrat v imenu odborov izrekel, da bo upravni odbor rad to izpolnoval. Pa upravni odbor ni storil niti tega niti unega. In gospodje hočejo, da bi se jim zaupalo?

Iz Trsta, 30. januarija. (Konec dež. zbora.)

— Druga točka dnevnega reda je bil predlog nekterih sprememb mestnega statuta. Mesto voli v 4 volilnih razredih 48 poslancev, okolica pa v 6 okrajih 6 poslancev. V Trstu in okolici pa nima volilne pravice, kdor ni srenjčan (Gemeinde zuständig), naj plačuje še toliko davka. V ti zadevi je toraj „Narodov“ poročnik napačno poročal, ker je rekel, da se je hotel mestni statut tako preurediti, da bi se volilna pravica odvzela onim, ki davke plačujejo in po državni postavi volilno pravico uživajo, dasiravno niso v Trstu rojeni. Kakor sem rekel, ti po sedanjem mestnem statutu nimajo volilne pravice. Vlada je že večkrat tirjala, naj se statut popravi in se volilna pravica podeli tudi omenjenim ljudem, pa zbor se je temu zmiraj ustavljal. Letos pa je zbor hotel to storiti in podeliti volilno pravico tudi nesrenjanom, ki v Trstu davke plačujejo. To je samo na sebi dostojno in pravično, ali pri ti spremembi hotli so okolico popolnoma zadušiti in vničiti, tako da bi si ona vprihodnjič več ne volila svojih zastopnikov. Poročilo namreč določuje, da Trst in okolica sta le ena srenja, toraj naj tudi kakor drugod skupno volita 54 zastopnikov. V prihodnje naj bi bili le trije volilni redi; v I. redu bi volili vsi, ki plačujejo najmanj po 200 gold. direktnih davkov, v II. tisti, ki plačujejo najmanj po 60 gld. in v III. tisti, ki plačujejo najmanj po 5 gld. Po taki spremembi bi gotovo polovico okoličanov zgubilo volilno pravico. Prvi o ti reči poprijel je besedo baron Pascottini. Tako važna stvar, kakor je sprememba statuta, je rekel, se je nekterim poslancem predložila komaj neke ure pred zborovanjem; ako je že za vsacega posebej težko v malo urah pretehtati tako važno stvar, je to še veliko težje za one poslance, kateri so prav na novo v zbor prišli. Ker se ima pa zbor že čez dva dni skleniti in nikakor ne bo mogoče v tem kratkem času vsega natančno pretehtati, stavi predlog, naj se ta točka za prihodnjo sesijo odloži, sicer se on

hovi volji. Tebi pa bi morale znane biti besede: Ne sodite, da ne boste vi sojeni.“

„Jaz nikogar ne sodim, dekle! Ladisa sodi njegovo dejanje. Jaz nisem več tako neumen, da bi ne presodil, kaj je za nas kmete potrebno. Jaz vem, da dandanes mora delati in skrbeti, kdor hoče kaj doseči. Napredek je tudi potreben, pa moder napredek, ki ima določene meje, med katerimi se sme sukati, drugače ne bomo napredovali ampak zabredli v mrežo zmešnjav, iz katerih ni rešenja. — Vem, da se mora za denar skrbeti, pa pošteno z delom in trudom. Po mestih pa hočejo ljudje obogateti čez noč na škodo drugih; zato pa se jim prigodi, da so v tistem hipu berači, ko si delajo nade, da bodo dobili milijone. — Vem, da sme človek kaj na-se držati, Ladis pa je ošaben, ki nas zaničuje in sovraži, ker nismo učeni, kakor on. To sem mislil, da bi vama bilo potrebno vedeti. S tem sem dopolnil svojo dolžnost. Bog vaji obvari!“

Naglo, kakor je bil prišel, je spet zginil po temi, ki je med tem pokrila svet.

(Dalje prih.)

in njegovi tovariši ne bodo vdeležili zborovanja in zbor ne bode mogel več sklepati. Oglasi se poročevalec, Slovanožerec Hermet, ter pobija nasvet, da naj se ta točka odloži. Po njegovem mnenju ta predlog ni nič drugega kakor nova predloga in poprava predlogov sklenjenih že leta 1869; vsa dotična pisma se hranujejo v mestnem arhivu, poslanci so od druge seje letošnje sesije do današnjega dne imeli dovolj časa študirati jih; če pa prijatelji Pascottinija hočejo poslužiti se tega postavno dopušenega sredstva? da zapuste zbornico in s tem zabranijo razpravo, bode svet saj poznal tiste može, kateri se zoperstavljujejo tako potrebni postavi. Po teh besedah donelo je govorniku gromovito ploskanje iz galarije, kjer se je bil ta večer zbral več del le izmeček tržaškega ljudstva.

Ciota protestuje zoper to, da se poročevalec podstopi njegove tovariše izdati galarijam in baron Pascottini protestira zoper ovajo, da je zmiraj pripravljen vsaki reči nasprotovati. Dr. Basseggio se vzdigne ter pravi, da tako važna stvar mora biti dobro premišljena, ker dežela od svojih poslancev tirja, da vestno in pravično opravljajo svojo nalogo, in se nikakor ne dajo voditi fanatičnim rogoviležem, kakor brezumna čeda ovac. Zdaj je hrup presegal vse meje, vse vpije, vse kriči — in ni bilo mogoče več vzdržati parlamentarnega reda. Predsednik kliče po imenu poslance, nazočih je 45, da se sklepa potrebnih je 41, pa 14 njih izjavi, da zapuste zbornico, zbor tedaj ni bil zmožen sklepati in deželni glavar je sklenil sejo. Provocirani škandal pa se je še nadaljeval. Zadnja seja in sklep zborov je bil odmenjen na 19. januarija. Pa nenadoma je iz Dunaja prišlo telegrafično poročilo, da je zbor sklenjen 18. brez navadne zadnje slovesne seje.

Na Reki Štaj. 28. jan. Volitev cerkvenika. V dekaniji N. je bila lepa služba cerkvenika izpraznjena in razpisana. Č. gosp. dekan nagovorijo cerkvenega očeta in druge poštene možé, na kaj bi bilo pri tej izvolitvi posebno gledati; — seveda natančna zvestoba in čedna obnaša ste pri takšnji službi na prvem mestu. Prosilcev se več oglasi, — služba je bila dobra: memo drugih sta posebno dva zanimiva, ki ju omeniti hočemo:

Prvi priprost mladeneč — bolj v kmečkej obleki, pa čedne obnaše, kojemu vestnost, odkritosrčnost in poštenje iz oči sijete; drugi na videz prebrisan in ves gosposki nalikan, kteremu pa pri prvem pogledu neko drznost in zavitost v očeh bereš, kar tudi v besedi in obnaši vidno kaže. Oba se osebno predstavita, prvi — od dobre strani priporočen, — je kratkih pa modrih besedi; drugi, ki vse žile in strune za službo napenja, poln širokoustnega hvalisanja, kaj je tū ali tam že poskusil, kako je v službi cerkvenika že izurjen, kakor za njo prirojen itd. več tako, da je bilo lahko spoznati, da novošegno robo — pravega liberalca pred seboj imaš.

Pride dan volitve in, kar si je lahko misliti, tudi tega liberalnega širokoustnika ne manjka, ki si s kupovanjem vina na vse kriplje prizadeva, volilce na svojo stran nakloniti itd.; kar dva poštena moža s priporočenim mladencem v njih drušino stopita, rekoč: Može pamet! s tim hvalisavcem ne bo nič; nam bo še celo faro spridil in okužil; tacega ne potrebujemo in celo pri cerkvi nikar.“ Tako se možato odrežeta in jim priprostega mladenca za službo dosti sposobnega predstavita. Šum potihne, liberalca svoja preširno razvita jadra spet skup potegne in predstavljenega mladenca

pisano gledaje od nog do glave meriti jame. — „Kaj bo pa ta kmečki butec, ki še komaj 5 šteti zna,“ jim zaničljivo odvrne, „prava čast bo za vas, če tega tihotapca izvolite.“

Ko pa vidi, da možje z zmerom večo dopadljivostjo mladenča ogledujejo in sam izvoljen biti malo upanja ima, se k ravno poprej tako grdo psovanemu mladenču ves prijazen obrne, ga z lepimi obeti pogovorjaje: naj od prošnje odstopi, če ne, se boče pozneje kesal, ko bo pri duhovšini, ki je taka in taka, dosti sitnob sam poskušal itd.

Na to popade poln na mizi stoječi kozarec — ne opazovajoč, da se na celem truplu trese, ali preveč zavžitega vina, ali prenapetega širokoustnosti, ali jeze in strahu pred volitvenim izidom — in s trepetajočo roko volilcem nazdravlja: naj bi veljalo, kar so se bili popred pogovorili — pa več razlije, kot ga popije!

Tihi mladenec pa mu zdaj osrčen tako resno kakor pametno odgovori: „Gospod, ne razlivajte in ne razsipljite popred, da veste, pri čem ste!“ Splošen smeh nastane zdaj med možmi, ki se s srčno pohvalo in veseljem ploskanjem k nedvomljivi volitvi razidejo.

Tako sramotno propadli liberalci pa ves osupnjen in togoten za mizo obsedi še z nekoliškimi podkupljenimi pajdaši, med katerimi najgršega ščuvanja in psovanja duhovšine in drugih poštenjakov ni bilo ne konca ne kraja.

Tako nameravajo brezvestni liberalci se v vse kroge tudi na deželo vrvati. — le čudo, da cerkvi izneverjenim, ki duhovnih videti ne morejo, še pri vsem tem cerkveni kruh tako dobro diši. . . . Ali čast vsem verlim poštenjakom, koji svoje duhovne poslušajo in v modrem prevdanku za ohranjenje sv. vere in čednosti skrbé, ne menijoči se za vse še toliko hvalisanje in prilizovanje ošabnih liberaluhov: — tako se bo zgodilo, da bodo s svojim pametnim in možatim obnašanjem mnogim liberalcem tu in tam zmerom več tla spodmeknili sebi in vsem našim znancem v blagor, ravna je po nauku modrega pridigarja 3. 13.:

„Boljši je ubožen pa moder mladenec, kol star, nepremišljen kralj, ki za prihodnje nobene previdnosti nima.“

Dunaj. Državnem zboru ne manjka dela. Pretečeni teden so mu predložili mnogo novih postavnih načrtov, mej drugim nova delniška postava o železničnih knjigah v zavarovanje delničarjev. Enako pridni so na Ogrskem, kjer je vlada zbornici naenkrat predložila 9 novih postav. Če obilne postave ljudstva srečna storé, bodo Avstrijski narodi kmalo naj srečnejši na zemlji.

Česka. Iz Prage. 30. jan. Vsakemu je moralo uže naprej jasno biti, kaj stori ustavaška stranka glede gr. Hohenwartovega predloga o dopisu 33 českil poslancev, kajti niti ena roka, niti eden glas se nij ozval zato. Ustavna stranka brez gr. Hohenwarta jako dobro vé, da je prišla do posla le na umeten način, ter se tudi z umetnim načinom vzdržuje nad vodo. Zavedajo se, ako bi državopravni stranki, kaj dovolili, da bi to gotovo ne bilo v njih prospéh. Ako so moravski Čehi šli v državni zbor, šli so le zarad tega, da otipljejo vse pomere stranke na Dunaji, da jim pokažejo dobro voljo in ponudijo roko k pomirjenju, — ako tega ne dosežejo, višji krogi vsaj potem vedo, kdo dela zapreke, kajti težje česke opozicije se ne zgublja, ampak očividno raste in zbira vse moči okrog sebe v boji proti protivnemu sistemu.

Ravno pri minolih volitvah v državni zbor je hotela vlada ubiti česko opozicijo, zasadiť jej smrtno rano, ker vstavači ponav-

ljajo vsaki dan v svojih organih, da celo v lastnem taboru našem je nastal ljubi razpor mej mladočehi in staročehi, — a kak izid je bil pri vtikovanji vlade v domače razprtije v taboru českem? Morebiti nikdar ni bila državno-pravna opozicija česka tako ojačena in složna, kakor sedaj. — Pasivna politika, to je geslo tudi nadalje v složnem taboru českem. Naj memogrede omenim pomenljive besede cesarjeve proti čelnejšemu voditelju federalistične stranke, ko je nedavno — po volitvah izustil: Ako dr. Rieger in Palacky z ostalimi federalističnimi strankami ostaneta na stališči pasivnega nasprotovanja še 2 leti, potem suspenduje (zruši) ustavo sedanjo. “ Pomenljive besede, koje se vsled poslednjih volitev v državni zbor gotovo vresničijo!

Minule dni je posebno nek članek v organu ogrske krajne levice „Hunia“ budil mej tukajšnjimi krogi veliko pozornost, ker je naravnost priporočal samostalnost korone česke, — ob enem prigovarjal za prijateljstvo naroda madjarskega s českim narodom. Mej drugim tudi piše: „Ako nemški živelj misli pravične terjatve naroda českega odstraniti s pomočjo madjarsko, taka misel naše narodnosti (madjarski) ne pristaje. Mi take službe ne opravljamo. — Ustavni narod, kateri pravnega čuta družega naroda ne čisla, ne zasluži, da bi on sam užival blagor ustavnega življenja. Ker si vedno želimo, da bi se naše historično pravo spoštovalo, tedaj tudi ne smemo prezirati historičnega prava národa českega. Priznati moramo, da je historični pravni zaklad česki (Česko, Morava a Šlesko) ravno isti z ogrskem. Mnogo lepši je poslati Čehom pomočno roko, nego si tako važni narod delati za neprijatelja. itd. — Take redke prikazni madjarske simpatije so na eni strani za nas tolažba in upanje v lepšo bodočnost, kajti zdaj ni dneva, da bi ne bili v mladočeskil organih obsipani s psovkami in dolženjem, kako sramotno je za česko opozicijo, da solidarno hoče postopati s pravno stranko, dasiravno je jasno kakor beli dan, da bi minule volitve brez agitacije in pomoči duhovščine po deželi nikdar ne bile izpadle v prospéh „Staročehov“.

Ker se je posebno pri poslednjih volitvah tu v Pragi (staro mesto) pokazalo, kako so nekteri česki volilci odvisni od tukajšne hranilnice (zove se česka, — v resnici je pa le „veliko-nemška, —) in njenega vodje, ustavaka Vorovske, kateri je kandidoval proti Čehu, Klaudimu, sklenilo je mestno starešinstvo enoglasno, v najbližnji dobi ustanoviti svojo „mestno hranilnico.“ S tem je vsekana globoka rana nemškemu gospodarstvu pri „česki“ hranilnici. Pri vas je s hranilnico skoro za las vse podobno tukajšni; „ljubljsko založno“ (slovensko) društvo ste uže davno si morali vstanovitivi na jugu — Ravno tako je pokazala kraljevska Praga z mestnim posojilom v znesku gold. 600.000, da jej ni treba v denarni stiski pomoči iskati po ptujem, kakor n. pr. na Dunaju in v Peštu, ampak da take potrebe zamore tudi doma nagraditi. Tako so n. pr. domači vstavi zapisali visoke svote, n. pr. „Živnostenska banka“ 100.000 gld., banka „Slavija“ 10.000 gld., Zavarovalna banka „Prah“ 20.000. „Prva c. k. zavarovalnica 30.000 gl. a. t. d., ki se vplačujejo v 4 obrocih, dokaz dosti veliki, da ima na zdravih podlogah počivajoča občina povsod zaupanje.

Vnanje države.

Pruska. Ožje volitve za državni zbor so povsod končane, pa razmere strank se vsled

njih čisto nič niso spremenile. Katoličani in liberalci so se trdno držali svojih kandidatov, tako imenovani konservativci pa so nezvesti postali svojim načelom in pridružili se liberalcem. Dasi je vsim očitno, katoličanom in vernim protestantom, da sedanja borba je borba med krščanstvom in poganstvom, da je tedaj sveta dolžnost vsih strank, ki se krščanske imenujejo, skupno zoperstaviti se novošegnim poganom, so vendar protestantovski konservativci povsod, kjer so si nasprot stali katoliški kandidatje in sovražniki krščanstva, odločili se za zadnje in jim na več krajih pripomogli k zmagi. Še tam, kjer so katoličani za kandidate stavili verne protestante, da bi jih njih sovorniki raji volili, glasovali so za liberalne kandidate, ker so se bali, da bi od katoličanov priporočani poslanci pravični bili katoliški cerkvi. Kako peklensko je njih sovraštvo do katoliške cerkve, vidi se iz tega, da puste zatirati svojo lastno cerkev in z nogami teptajo načela, za ktere so se bojevali že več desetletij, da le vtrdijo preganjanje svojih katoliških sodržavljanov. Pa že vživajo plačilo za svojo izdajo, namesto hvale imajo liberalci za-nje le posmeh in njih stranka je tako razrušena, da se ne bo več opomogla.

Francoska. Cela vrsta novih davkov se narodni skupščini priporoča. Ti davki, ki se bodo pobirali od soli, stekla, pošte, sodnijskih delnic, špirita, slanine i. t. d., bodo znašali 146668000 frankov. Primanjkljeja je 143876000 frankov, tedaj bode še nekaj ostalo. Nekaj let sem so se davki strašno zvikišali, pa ljudje se nič ne pritožujejo. Dasi tožijo čez slabo kupčijo in hude čase, vendar plačujejo davke skoro vedno naprej. Mnogo k temu pripomore njih zmarnost v jedi in pijači, s katero si prihranijo marsikteri stotak. — Poslanci desne stranke vlade ne bodo interpelirali, zakaj je ustavila „Univers“, ker je nočejo spraviti v nobeno zadrego.

Laška. Zbornica je 20. pros. 1874 dala srenjskim odborom oblast, da smejo po šolah zatreti verski nauk. To razkriva vso ostudnost teh framasonov; otročiči so prisiljeni v šolo, stariši jih morajo dajati v šole, v katerih kaka paganjska srenjska gosposka lahko zatre učenje sv. vere! Čemu so take šole, kjer so otročiči siljeni učiti se čerkarije, ne pa poznati in moliti stvarnika nebes in zemlje! „Unita“ pravi: „Ako se otročič iztrga iz naročja očetovega in se vleče v šolo, se ne žali svoboda; ako se pa uči dete, da ga je Bog vstvaril in ga mora ljubiti in mu služiti, se s tim žalijo pravice človekove in tepta vestna svoboda!“ Lepe ti svobode! Zmiraj bolj očino je, da frajmavrarji s posilno šolo namerjajo narode iznejeveriti; zato tudi v prvo izrejajo brezverske učeničke, da so smrtni sovražniki sv. cerkve in duhovstva; duhovstvo pa iz šole tirajo. Pri tem pa vendar namena ne dosejajo, zakaj bolj ko krščanski nauk in duhovne pahajo iz šole, manj mladine imajo v šolah.

Hinavci laški se izgovarjajo: Stariši naj doma učijo otroke verskega nauka, kolikor hočejo. . . . Ali tako? Zakaj se pa davki pobirajo, da bi še tukaj morali stariši imeti poseben trud, posebne stroške z otroci? Zakaj se ne reče tudi: Stariši naj davke plačujejo kolikor hočejo; kolikor nočejo, naj pa puste?

Ti sovražniki Boga, vere in zveličanja človeškega vlečejo človeštvo stopinjo za stopinjo v pogin. Redove obojega spola, ki učijo otročiče verouka, zatirajo, iz državnih šol pa tirajo krščanski nauk, da bi narode prej ko moč čisto poživinili in pozvériili.

Tako se godí na Laškem; to posnema Bizmark; tako želé mnogi brezverci tudi na Avstrijskem, zato ker to je gladka pot razdjati prestole in oltarje, kar je namen skrivnih in očitnih rudečkarjev.

Španjska. Pretekle dni se je poročalo, da je Moriones mesto Bilbao oprostilo Karlistovih napadov. Nek telegram iz Bayonne-a pa poroča, da se je zdaj tudi trdnjava Erichame med Bilbao in Portugaletto z vso posadko (115 mož) 25. p. m. vdala Karlistom!

Domače stvari.

(„Narod“) pripoveduje staro čenčo, kakor bi odpadnik Martin Luter bil Kranjec in njegova bogoskrunska Katrcia ljubljanska nuna. Čul je, „da se je Luter Martin z neko nuno Katrcio oženil. A njegova babica mu je povedala, da je Katrcia iz ljubljanskega nunskega samostana ušla . . .“ in še nekaj tacihi čenč mu je pravila babica, in on (neki „Paulus“) se je babjih čenč spomnil, in kolikor se jih ni spomnil, jih je sam „kombiniral“ ter je v „Listeku“ naznanil to babičkovanje. Kako dragi so „Narodu“ taki odpadniki in bogoskrunci, je tudi v pripovedovanji zaznamnjano (ali mar v pravljici?); zakaj škof, ki velja za Lutrovega premagovalca, se opira na velike odprte bukve, kakor bi hotel prevzetno prašati: „Koliko vas pa je?“ Slovenski Luter (Trubar) pa je „Narodu“ njegov „vrli mož“. Ne bodi mu opočnošen! — „Narod“ „Slovenca“ v mogočni jezi imenuje navadno le „farovski list“, sam sebe pa pri tem čedalje bolj razodeva za „list Lutrove Katrcie“, ali tudi za „list starih babic“, ker nobena reč mu ni prebedasta, da bi je ne prežvečil, samo če more priliko najti, da bi svojo togoto prav po Lutrovo razlil nad katoliško cerkvijo.

(Vodnikova „beseda“) v čitalnici ljubljanski bila je krasna po vsem, dasiravno ni bilo toliko občinstva, kakor druga leta, zlasti ženskega spola ne. (Več prihodnjic).

(Slovensko gledišče.) Danes, v četrtek 5. februarja, se bo igralo „Doktor Robin“, veseloigra v 1 dejanji, in „Izbujeni lev“, komična opereta v 1 dejanji. Poslednja je že znana in priljubljena, toraj se je nadjati, da se bo tudi letos, kakor do zdaj vselej, predstavljala v polni hiši.

Razne novice.

— G. Blažu Potočniku † v spomin napravi Šentviska čitalnica večerno veselico v Kraljičevih prostorih. Slovesnemu govoru bode nadaljevalo petje domačih fantov in predstavljala se bode tudi veseloigra „Mutec“.

— Pri sv. Katarini je 2. t. m., na večer gorela hosta in so ljudje komaj zadušili ogenj.

— Iz Novomesta, 2. febr. Nemila smrt nam je vzela zopet marljivega in vnetega rodoljuba: V četrtek popoldne je umrl za kozami g. France Zamida, kaplan v Toplicah. Bil je rajni blaga duša, eden naših najdelavnejših in žrtvoljubnih domorodcev. Britka nenadomestljiva zguba je zadela s tem naš „Narodni dom“, kajti bil mu je umrl eden prvih podpornikov, ter ga ni samo denarno, ampak tudi z dejanji podpiral. Sam je namreč nakupil za „Narodni dom“ skoraj ves strešni les, in nagovarjal vrle Topličane, da so precej lesa tudi darovali. Ko se je pozneje vse strešje v Toplicah sestavilo, preskrbel nam je on tesarje, in sam vodil in nadzoroval vse delo. Pa ne samo za to, ampak tudi za svoje farane se je vedno trudil in delal za nje, kljub svoji bolehnosti. Naj v

miru počival in naj bo v posnemo vsim domorodcem, vzlasti našim rodoljubnim dnhovnikom!

— G. Kunstelj, fajmošter v Škocijanu na Dolenjskem, je 3. t. m. za prsno vodenico umrl. R. I. P.

— Iz Noršinec, 2. febr. — Včeraj popoldne od pol treh do četrta štiri je bil tukaj strašen vihar, kakoršnega se le malokteri stavec spominja. Od daleč se je slišal kakor gromenje in s silnim šumom je pred seboj drvil sneg, dež in kašo. Ljudje so se morali spraviti k hišam, da jih ni vrglo na tla in skoraj bi se bili prekucevali še težki vozovi. Čez tri četrte ure je silovita burja sicer ponehala, a veter je pihal še do pozne noči. — V gradu talijanskega grofa Codroipa so pri zidanih novega poslopja vničili bučelen roj, ki je okoli 30 let tam bil in vsako leto po dva mladiča izpustil.

— Iz Brkinskih hribov pri Ilirski Bistrici, 2. febr. Razsvečava. — Kakor je bilo v „Slovenca“ povedano, je imela včeraj biti veselica s plesom v prostorih g. župana Jelovškega v Il. Bistrici. Kako se je ta veselica vršila in končala, mi ni znano; to pa vem, da take posvečave, čeravno ne v prostorih veselice, pa skoraj nad glavami, ni imela kaka druga veselica. Ob 1/6 zvečer namreč se je v gorah nad Trnovem na senošetih (ali planinah bolj prav rečeno) zanetil ogenj — kako, ne vem, menda po ovčarjih — in ob 6. uri se je bil že razširil v okrožji višej od pol ure. — Gorelo je še pozno v noč. Ko bi Bog ne bil dal nekoliko snežene rose, bi se bil ogenj, Bog vé, kako daleč razširil! Ali je kaj posebne, in koliko škode, še ni znano — škoda je gotovo, ker smo dobro razločili, da ni gorel samo „viš“, ampak tudi grmovjice. — Sploh se premalo pazi na ogenj pri požiganji — in tudi ni modro požigati stelje, ktere se tako primanjkuje. Hrib.

— Iz Trsta, 2. febr. V nedeljo 25. t. m. se je, kakor je „Slovenec“ že omenil, odprla ekonomična ljudska kuhinja, ustanovljena od društva „Societa umanitaria Triestina“. — Proti poldnevu sošli so se v veliki jedilni dvorani mestni župan dr. D'Angeli z nekaterimi svetovalci, policijski direktor Garijup, baron Morpurgo in veliko druge gospóde obojega spola. Nekaj minut predpoldne dojde tudi ces. namestnik baron Ceschi z dvornim svetovalcem Pascottinijem, in je bil sprejet od predsednika in odbornikov družbe „Societta umanitaria“. Predsednik družbe, Heiland, v krepkem govoru razloži važnost novo osnovane kuhinje, se zahvali dobrotnikom za podporo, in jih prosi, naj bi ji tudi v prihodnje ne odtegnili svojih dobrotljivih rok.

Za njim govori še odbornik Cavazani, potem pa predsednik naznani, da je kuhinja odprta ter naprosi ces. namestnika in drugo gospódo, naj blagovolijo ogledati kuhinjo in druge naprave, kar vsi radovoljno storé. Potem se ces. namestnik, župan in baron Pascottini vsedejo k mizi 2. reda, in si dajo prinesti jedí, za njimi stori to vsa druga gospóda in kmalo so vse mize zasedene od oseb različnih stanov. Gospodje se zahvalijo odboru za njih trud in skrb za reveže in odidejo. Pa celi dan je dohajalo toliko ljudstva, da ni bilo mogoče vsem z jedjo postreči.

Jedilna dvorana, v kateri se na večer prižge plin, je na dva dela razdeljena; mize so čedno pregrnjene in vsaka pripravljena za 6 oseb, 180 oseb zamore ob enem jesti; na vsaki mizi stoji flaša vode in 6 kozarcev. Pušiti v dvorani je prepovedano, prepovedano je tudi vino in vse močne pijače.

Kdor hoče tukaj jesti, mora pri vходу kupiti marko za 20 ali 12 soldov, kakoršno kosilo hoče imeti, in gre v odmenjeni red ter se vsede k mizi; tam strežaju pokaže marko in ta mu prinese brisalnik, žlico, nož in vilice, vzame marko in mu prinese jed. Nihče se ne sme v dvorani dalje muditi, kakor da pokósi. Dobi pa za 20 krajcarjev v 1. redu poldrugi masec juhe, 8 lotov mesa, 8 lotov prikuhe in 5 lotov kruha; v 2. redu pa za 12 krajcarjev polič juhe, 7 lotov mesa in 5 lotov kruha. Zvečer se dobi za ravno tisti denar, kakor opoldne, tudi večerja, in sicer mesena jed in hleb kruha. Kosilo se dobiva v 1. redu od 1 do 3 popoldne, in večerja od 6 do 9. Jedi se za omenjeno plačo tudi oddajajo na dom.

— Dr. Giskra si je zavdal, tako se je z Dunaja 1. t. m. telegrafiralo „Pest. Lloyd“. Dunajski listi od 3. t. m. pa to zanikujejo. Čudno bi to pač ne bilo, ker se je govorilo, da pride tudi Giskra z Offenheimom v preiskavo. Čudno je le to, da se ti gospodje tako strašno boje državne sodnije, sodbe božje pa čisto nič ne.

— Škofa Ledohovskega so 3. t. m. zjutraj ob petih prijeli in neki v zapor odpeljali v trdnjavo Frankfurt na Odri. Kaj pa bo zdaj? Mar mislijo, da bo zapor škofa pripravil nezvestemu biti svojim duhovskim dolžnostim? Ta zapor bo Bismarku holj presedal, kakor Ledohovskemu.

Umrli so:

30. jan. Jera Renguš, branjevka, 43. l., za kozami. — Marija Maloyer, nadkonduktorja žena, 45 l., za pljučnim mrtvoudom. — Marija Wittmayer, delavski otrok, 4 l. 7 m., za vodenico v možganib.

31. jan. Ana Mihelič, otrok kovačarja, 6 m., in Franciška Žagar, dekla, 15. l., obe za kozami. — Marija Mežan, dekla, 19 l., za pljučnim vnetjem. — Janez Zajec, drugorojeni dvojček delavca, 20 dni, za božjastjo.

1. febr. Jože Čelčnik, jetnik, 29 l., za pljučnim vnetjem. Marija Gregorec, pekovsk otrok, 3 1/2 l., in Marija Urbič, kajžarski otrok, 2 m., obe za kozami. — Robert Smrekar, najdenec, 8 dni, za slabostjo. — Miha Tomec, kajžar, 33 l., za anemijo. — Urša Rus, delavska hči, 7 l., za božjastjo.

Eksekutivne dražbe.

7. februarja Jan. Intihar-jevo z Visokega (1344 gl.), 3. Fr. Žive-ovo iz Ganič (535 gl. 60 kr.), 3. Al. Vesel-ovo iz Podlipoglova (2100 gl.), 3. Ant. Primč-ovo z Bičja (3126 gl.), 3. Al. Vodnik-ovo z Podlipoglova (302 gl.), 2. Ant. Brolih-ovo v Dravljah (120 gl.) vse v Ljubljani. — 3. Jan. Mauser-jevo iz Kočevja, v Lašičah. — 1. Kat. Habjan-ove iz Češnjice (600 gl.) v Loki. 1. Miha Peternel-ovo iz Davče (1770 gl.) v Loki. — 3. Jož. Mavrin-ovo iz Vrtač v Črnomlju.

Listnica opravištva.

G. Jož. B. v Trstu. Poslano naročnino za g. M. K. smo prejeli, opomina zaradi pošiljatve in naslova pa ne. Menda boste zadovoljni, da Vam tudi zanaprej list pošiljamo, dokler ne bodo naslovi v novič natisnjeni.

G. Jož. Ž. v V. št. 13. Vam zopet pošljemo, ker ne vemo, ali je v prvič poslano kdaj v V. priromalo, ali ne.

G. M. R. v St. M. Prvič smo Vam poslali 4 liste skupaj, potem redno vsaki list posebej. Čudno, da čez polovico listov niste prejeli.

Cena mesa

za mesec december v Ljubljani. Najboljše mesó pitanih volov funt po 30 kr., srednje vrste 26., najslabše 22 kr.; mesó krav in navadnih volov po 27., 23 in 19 kr. funt.

Telegrafične denarne cene

30. januarja. Papirna renta 69.55. — Srebrna renta 74.60. — 1860letno državno posojilo 105.75. — Bankine akcije 987 — Kreditne akcije 241.25. — London 112.70. — Srebro 107.—. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 9.01.